

Opinia Komitetu Regionów „odnowiona agenda społeczna: możliwości, dostęp i solidarność w europe XXI wieku”

(2009/C 200/08)

KOMITET REGIONÓW

- Z zadowoleniem przyjmuje sposób, w jaki agenda konsoliduje prace Komisji w zakresie polityki społecznej. Zasadniczo, odnowiona agenda i środki, jakie proponuje, obejmują praktyczne prace przygotowawcze, które zostały już rozpoczęte przez Komisję. Z tego względu agenda zawiera stosunkowo mało nowych inicjatyw zmierzających do większego eksponowania znaczenia lub zawartości merytorycznej polityki społecznej UE.
- Podkreśla znaczenie spójności społecznej i regionalnej dla osiągnięcia celów odnowionej strategii lizbońskiej i zwraca uwagę na rolę szczebla lokalnego i regionalnego w realizacji tych celów.
- Zauważa, że działania gospodarcze i społeczne nie wspierają ani nie uzupełniają się wzajemnie w sposób automatyczny, w związku z czym należy nieustannie zapewniać skuteczną i obopólną równowagę między celami tych działań i środkami podejmowanymi dla ich osiągnięcia. Jest to szczególnie ważne teraz, gdy szybkie zmiany zachodzące w gospodarce światowej wzmagają w społeczeństwie poczucie niepewności.
- Podkreśla, że należy systematycznie zwracać uwagę na społeczne skutki realizowanej przez UE polityki w różnych obszarach. Na przykład społeczne skutki urzeczywistniania rynku wewnętrznego były czasem trudne do przewidzenia i nie zawsze można się było do nich odpowiednio przygotować.
- Wzywa Komisję do gromadzenia porównywalnych i wszechstronnych wyników badań dotyczących poprawy skuteczności systemów opieki społecznej. Zwraca w szczególności uwagę na ogólne warunki panujące na szczeblu lokalnym i regionalnym, gdzie świadczona jest większość usług w zakresie opieki społecznej i zdrowotnej.

Sprawozdawca: Veikko KUMPUMÄKI (FI/PSE), członek Rady Regionalnej Laponii

Dokument źródłowy:

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Odnowiona agenda społeczna: Możliwości, dostęp i solidarność w Europie XXI wieku”

COM(2008) 412 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje sposób, w jaki agenda konsoliduje prace Komisji w zakresie polityki społecznej. Zasadniczo, odnowiona agenda i środki, jakie proponuje, obejmują praktyczne prace przygotowawcze, które zostały już rozpoczęte przez Komisję. Z tego względu agenda zawiera stosunkowo mało nowych inicjatyw zmierzających do większego eksponowania znaczenia lub zawartości merytorycznej polityki społecznej UE.

2. Zauważa, że konsultacje publiczne zorganizowane w celu oceny realiów społecznych w UE pomogły zwrócić uwagę na fakt, że społeczne zaufanie do UE jest w taki czy w inny sposób zależne od istnienia wiarygodnej europejskiej polityki społecznej, która jest zasadniczym elementem europejskiego modelu społecznego. Wzmacnianie tego zaufania ma zasadnicze znaczenie dla postępu, odnowy i otwarcia na zmiany.

3. Podkreśla znaczenie spójności społecznej i regionalnej dla osiągnięcia celów odnowionej strategii lizbońskiej i zwraca uwagę na rolę szczebla lokalnego i regionalnego w realizacji tych celów.

Społeczny wymiar Europy

4. Zauważa, że działania gospodarcze i społeczne nie wspierają ani nie uzupełniają się wzajemnie w sposób automatyczny, w związku z czym należy nieustannie zapewniać skuteczną i obojętną równowagę między celami tych działań i środkami podejmowanymi dla ich osiągnięcia. Jest to szczególnie ważne teraz, gdy szybkie zmiany zachodzące w gospodarce światowej wzmagają w społeczeństwie poczucie niepewności.

5. Podkreśla, że należy systematycznie zwracać uwagę na społeczne skutki realizowanej przez UE polityki w różnych obszarach. Na przykład społeczne skutki urzeczywistniania rynku wewnętrznego były czasem trudne do przewidzenia i nie zawsze można się było do nich odpowiednio przygotować.

6. Uznaje za istotne stwierdzenie w ramach agendy społecznej, że podstawowe cele społeczne pozostają niezmiennione i że UE będzie nadal angażować się w tworzenie harmonijnych i spójnych społeczeństw opartych na zasadzie integracji.

7. Zwraca uwagę, że politykę społeczną należy postrzegać również w kategoriach zapewniania i wspierania harmonijnego rozwoju społeczeństwa, a nie tylko jako czynnik elastyczności i zmian.

8. Uznaje potrzebę rozszerzenia agendy społecznej i dostrzega znaczenie uczenia się przez całe życie jako jej kluczowego elementu. Jednakże kształcenie nie powinno być postrzegane wyłącznie jako czynnik konkurencji, ale należy również uznać jego istotną rolę społeczną. Oprócz stwarzania jednostkom możliwości odniesienia sukcesu, należy otoczyć ochroną socjalną osoby, którym nie powiodło się tak dobrze, i zapewnić im udział w życiu społecznym.

9. Podkreśla znaczenie solidarności między różnymi grupami ludności i różnymi pokoleniami oraz między regionami. Debatę o zmianach struktury wiekowej społeczeństwa i o tym, czy systemy opieki społecznej są dostosowane do potrzeb i stabilne, należy poszerzyć, aby uwzględnić wszystkie grupy wiekowe i wszystkie części populacji. Przy czym należy zwrócić szczególną uwagę na czynny udział osób niepełnosprawnych i osób z ograniczoną sprawnością.

10. Wzywa Komisję do gromadzenia porównywalnych i wszechstronnych wyników badań dotyczących poprawy skuteczności systemów opieki społecznej. Zwraca w szczególności uwagę na ogólne warunki panujące na szczeblu lokalnym i regionalnym, gdzie świadczona jest większość usług w zakresie opieki społecznej i zdrowotnej.

11. Opowiada się za pogłębieniem współpracy w Europie w celu ułatwienia integracji imigrantów i podkreśla, że należy w tym wypadku wykorzystać specjalistyczną wiedzę, jaką dysponują władze lokalne i regionalne.

Cele odnowionej agendy społecznej

12. Jeśli chodzi o trzy wzajemnie powiązane cele agendy, Komitet pragnie zauważyć, że:

— skupienie się na tworzeniu równych *możliwości* nie powinno przesłonić znaczenia tego, by wyniki działań podejmowanych w ramach różnych strategii politycznych rzeczywiście zapewniały równość;

— zapewnianie *dostępu* nie powinno oznaczać zbyt wysokiego skupienia się na kryteriach materialnych, jakie musi spełnić osoba, by skorzystać z danej usługi lub świadczenia; należałoby raczej uwzględnić i zapewnić możliwości powszechnego dostępu;

— okazywanie *solidarności* oznacza, że przy określaniu celów strategii europejskich i planowaniu środków unijnych uwzględnia się także w sposób elastyczny zróżnicowane potrzeby regionów.

13. Zauważa, że szczebel lokalny i regionalny może wnieść istotny wkład w innowacje i rozwój w celu zaspokojenia potrzeb UE. Odnowiona agenda społeczna powinna umożliwić skuteczne wykorzystanie fachowej wiedzy dostępnej na tym szczeblu.

Główne cele

14. Jest zdania, że kontynuacja szeregu działań adresowanych do dzieci i młodzieży jest rzeczą pozytywną i zwraca w tym kontekście szczególną uwagę na znaczenie środków zapobiegawczych.

15. Zaznacza, że przy poprawie i ocenie jakości systemów kształcenia należy nie tylko położyć nacisk na osiągnięcia szkolne dzieci, lecz także na ich dobre samopoczucie, bezpieczeństwo i szczęście. Należy także zwrócić szczególną uwagę na umiejętności pedagogiczne nauczycieli i na realizację zasady równości na wszystkich poziomach nauczania.

16. Wzywa do skupienia się w ramach otwartej metody koordynacji na przeglądzie i rozwoju dobrych rozwiązań i praktyk na szczeblu lokalnym i regionalnym, jak również na odpowiednim informowaniu o nich, by je upowszechnić. Przypomina w tym kontekście, że otwarta metoda koordynacji jest dobrowolną formą współpracy między państwami członkowskimi.

17. Zauważa, że wzrost i zatrudnienie same w sobie nie wystarczą do zapewnienia sprawiedliwości społecznej, ale że konieczne jest także wdrażanie na wszystkich szczeblach skutecznej i odpowiedzialnej polityki społecznej.

18. Podkreśla konieczność gromadzenia i rozpowszechniania wszechstronnych i zróżnicowanych informacji, by umożliwić wdrażanie skutecznych modeli elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego (*flexicurity*).

19. Zaznacza, że uczenie się przez całe życie powinno leżeć w interesie wszystkich grup wiekowych i społecznych i powinno być dla nich dostępne, lecz w tym celu konieczne jest jeszcze, by społeczeństwo było w pełni poinformowane w tym zakresie. Podkreśla również, że rozwijanie wysokiej jakości systemu kształcenia dorosłych wymaga szerokiej współpracy na wszystkich szczeblach władzy oraz między różnymi zainteresowanymi stronami. Jeśli chodzi o szkolenie zawodowe, to jest szczególnie ważne, by edukacja zapewniała zdobycie umiejętności potrzebnych do znalezienia pracy i by w razie potrzeby system edukacyjny był w stanie bardzo szybko zareagować na pojawiające się potrzeby edukacyjne. Potrzeby w dziedzinie edukacji należy także w miarę możliwości przewidywać we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi.

20. Zwraca uwagę, że społeczeństwo potrzebuje także pracowników posiadających kwalifikacje w zakresie świadczenia opieki i pielęgnacji, dlatego je także należy uwzględnić jako część „nowoczesnego zestawu umiejętności”, o którym mowa w agendzie społecznej.

21. Uwypukla potrzebę nowych form edukacji łączących pracę z uczeniem się i zachęca władze publiczne, pracodawców i osoby

prywatne do otwartej dyskusji na temat ich własnej odpowiedzialności, jeśli chodzi o rozwiązania łączące pracę i uczenie się.

22. Zwraca szczególną uwagę na cel, jakim jest poprawa zarówno jakości pracy, jak i jej wydajności, i uważa, że ważne jest rozpowszechnianie odpowiednich wyników badań naukowych i najlepszych praktyk w tym zakresie.

23. Z zadowoleniem wita zobowiązanie Komisji do zapewnienia, że nie będzie sprzeczności między podstawowymi prawami i wolnościami określonymi w Traktacie i wzywa Komisję do uwzględniania stosownych doświadczeń, również na szczeblu lokalnym i regionalnym.

24. Zauważa, że przy analizie i rozwoju europejskich systemów opieki zdrowotnej należy wziąć pod uwagę ich szersze aspekty, w tym proces planowania, jakość i dostępność usług oraz siły roboczej. Władze lokalne i regionalne, jako podmioty, na których spoczywa główna odpowiedzialność za organizację publicznych usług społecznych i zdrowotnych, są kluczowymi partnerami w tych wysiłkach.

25. Ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji na rzecz zapewnienia, by zasady jednolitego rynku i konkurencji sprzyjały rozwojowi dostępnych usług socjalnych na dobrym poziomie. To oznacza, że należy stworzyć mocną podstawę prawną do świadczenia usług świadczonych w interesie ogólnym, jak również kanały niezbędne do otwartej dyskusji o problemach związanych ze skoordynowaniem zasad świadczenia usług społecznych z zasadami jednolitego rynku. Aby zapewnić wystarczający dostęp do informacji i szerokie wykorzystanie sprawdzonych rozwiązań powinno się systematycznie zestawiać ze sobą doświadczenia zdobyte na szczeblu lokalnym i regionalnym. Nie obejmuje to jednak szeroko pojmowanego obowiązku państw członkowskich w zakresie sprawozdawczości ani też nie może prowadzić do nieproporcjonalnego obciążenia administracyjnego władz samorządowych.

26. Zaleca, by w wysiłkach UE na rzecz zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego nadać pierwszorzędne znaczenie kwestii praw społecznych i solidarności oraz by zastanowić się poważnie nad tym, czy w XXI wieku programy pomocy żywnościowej i banki żywności powinny być częścią europejskiego państwa opiekuńczego.

27. Uważa, że zasadnicze znaczenie ma promowanie równości kobiet i mężczyzn, niwelowanie różnicy w ich wynagrodzeniach oraz możliwość faktycznego pogodzenia życia zawodowego i rodzinnego.

28. Popiera szczególne uwzględnienie zasady niedyskryminacji jako nowego priorytetu politycznego i zwraca uwagę na istotne możliwości Unii Europejskiej, by przeprowadzić w tej dziedzinie.

Główne poglądy Komitetu Regionów

29. Wyraża aprobatę dla wszechstronnego zakresu agendy, która obejmuje działania prowadzone przez różne sektory. Niemniej wzywa Komisję do zapewnienia, że tego rodzaju podejście nie przesłoni kluczowych wyzwań dla tradycyjnej polityki społecznej, takich jak powiększające się różnice w dochodach i rosnące nierówność oraz kroków niezbędnych do zaradzenia tym problemom.

30. Zauważa, że przedstawione w agendzie działania często mają różny wymiar, a czasem są wręcz sprzeczne, co wymaga pogłębionej refleksji. Na przykład przy wspieraniu mobilności należy zwrócić uwagę na problemy związane z odpływem ludzi młodych z niektórych terenów, co skutkuje zakłóceniem struktury wiekowej na tych obszarach. Komitet podkreśla, że konieczna jest ochrona „niemobilnej” części społeczeństwa i zapewnienie równych możliwości w mniej atrakcyjnych regionach. Ponadto należy także uwzględnić takie czynniki jak oddziaływanie zwiększonej mobilności na środowisko.

31. Zwraca uwagę, że otwarta metoda koordynacji, tak jak każda inna metoda wykorzystywana w europejskiej polityce społecznej, powinna być rozwijana na podstawie indywidualnych potrzeb państw członkowskich w zakresie polityki społecznej. W praktyce potrzeby te są najlepiej rozumiane na szczeblu lokalnym i regionalnym. Ponieważ państwa członkowskie i warunki

panujące w ich regionach znacznie się różnią, wprowadzanie celów ilościowych do polityki społecznej może okazać się problematyczne. Otwartą koordynację na szczeblu europejskim należy ulepszyć głównie przez stosowanie jej do pewnych kluczowych kwestii, przez poprawę skuteczności pracy sprawozdawczej i badawczej oraz przez większe uwzględnienie w trakcie wdrażania i rozwijania procesów koordynacji specjalistycznej wiedzy, jaką dysponuje szczebel lokalny i regionalny. Mogłoby to znacząco poprawić oddziaływanie i widoczność tej metody, a tym samym jakość europejskiej polityki społecznej, która stanowi ważny element europejskiego projektu integracji. Powiązania między otwartą metodą koordynacji a władzami lokalnymi i regionalnymi są wciąż za słabe.

32. Zwraca uwagę na rolę i potencjał dialogu społecznego na szczeblu europejskim w przygotowywaniu i we wdrażaniu na szczeblu władz lokalnych i regionalnych inicjatyw w ramach agendy. Uważa, że istotne jest wspieranie tego dialogu.

Bruksela, 22 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE
